

DEO OPTIMO MAX.

UNI ET TRINO,

VIRGINI DEI - PARÆ, ET S. LUCE

Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICO-CHIRURGICA,

QUOD LIBETARIIS DISPUTATIONIBUS

*manè discutienda in Scholis Medicorum, die Jovis, vigesimo-quinto mensis**Aprilis, anno Domini M. DCC. LIV.*M. CLAUDIO - THOMA - GUILLELMO GUILBERT
DE PRÉVAL, Doctore Medico, Præsides.*An Scalpello vaginâ recondito Cystitome Lateralis perfectior?*

I.

B Antiquissimis Medicinæ temporibus celebrata fuit Cystitome, & ut verisimile est, primum ab iis quorum audacia nec non dexteritas pro omni virtute erant. Tormentorum sævitia, calculi renixus qui sese dabat obvium tangenti perinæum, aliquem temerarium impulit videlicet ut aperiret locum qui eminebat: hinc initio instituebatur, quæ vulgò Lithotomia, (barbarè quidem) iis tantum, in quibus calculus Perinæum in tumorem attollens, ferrum flagitabat præ doloribus. Sed, Anatome etiam rudi docente vesicam Recto intestino incumbere, creditum est, introducto digito in Anum versùs Vesicam, calculum quem non statim reperiebant è sede suâ disturbatum iri atque compulsum in vesicæ cervicem, undè possent illum extrahere superincidendo. Hæc operandi ratio, quæ Cellicus (nobis deindè parvus) *apparatus* audit, quòd à Græcis acceptam primus descriperit Celsus, (a) vix mutata per multam annorum seriem permansit, sed visâ periculi adeò plena ac difficilis, ut præter agyrtas quodcunque temerè ac licenter aggredientes, solis in eâ deditâ operâ exercitatis Medici demandarint. Argumento est ipse Hippocrates qui eam solemnî formulâ ejuravit. Is autem est curandi modus in Cellicâ methodo: scilicet, „ Adducto calculo super vesicæ „ cervicem (ope digitorum qui in Anum demittuntur) inciditur cutis plagâ lunatâ „ usque ad cervicem, duobus cornibus ad coxas spectantibus paululùm, deindè eâ „ parte quâ strictior ima plaga est, etiamnùm sub cute altera plaga transversa fa- „ cienda est, quâ cervix aperiatur, donec urinæ iter pateat, sic ut plaga paulò ma- „ jor quàm calculus sit. „ Faciâ hoc pacto incisione, digitis, vel unco injecto cal- „ culus eximebatur. Has Chirurgiæ primitias ô utinam attentius respexissent artis Me- „ dicæ Magistri! Opus omine tam felici inceptum citiùs absolutum fuisset ad gene- „ ris humanis salutem. Quàm manca atque inops hoc tempore esset Cystitome (sic enim vocanda) viderit omnis qui attenderit. 1°. Tutò tantùm secari infantes, & eos in quibus non majori vi adigeretur lapis in Vesicæ cervicem. 2°. Partium sectionem incertam esse. 3°. Ab aspero lapide compulsio aut extractio lacerationes, contusio- nes quas sæpè sequebatur nervorum distentio, &c. inferri. 4°. Maximam partem Cal- culosorum perire, deficiente methodo quâ liberari possent adulti.

A

(a) Lib. VII
cap. XXVI.

In hoc rerum articulo apparuit Joannes de Romanis, Italæ gentis Medicus; novâ methodo instructus, quâ omnis ætatis calculosos tutius secari asserebat. Marianus Sanctus doctor Medicus, vivo & assentiente auctore, eam promulgavit (b). Joannes de Romanis quam instituebat in feminis, tutò transferendam ad viros credidit operationem, nempe urethram virorum tam dilatari posse, quàm seminarum. Ejus methodus vocata fuit magnus apparatus à magno instrumentorum numero quibus utebatur (c). Ex Italiâ ad nos delata fuit, & quibusdam familiis (d) quarum per multos annos propria erat & quasi gentilitia, honori fuit atque emolumento; sed eo ipso quàm maximè in suo progressu fortasse retardata. Joannis de Romanis methodus exegit Celsicam, quæ celebratur tantùm in pueris, ubi faciliè calculus compellitur ad Vesicæ cervicem. Viâ breviori, tutiori fortasse & minori instrumentorum apparatu licet hodiè fiat operatio Mariana, non idèò palmam meretur, nec quibus potitur honores, (e) Cathetere sulcato immisso trans Scrotum ad latus Perinæ fit incisio Urethræ in sulco duos aut tres pollices longa, ratione habitâ ætatis ægri & calculi molis: ut autem pars inferior & ultima Urethræ præcisè incidatur, non solum manus & scalpellum aliquatenus sunt inclinanda; verùm etiam catheter qui huc usque deorsum erat impressus, D. D. Chesfeldeno & Dranio auctoribus attollendus est, ejusque rostrum ad juncturam ossium Pubis firmiter applicandum: quò fit ut à Recto intestino diducatur Urethra; sed quantum fieri potest caverur ne scalpelli acies à sulco deviet. Nudato catheteri immittitur conductor Hildani (le Gorgere) & super instrumentum incedens digitus leni & gradatim conatu facto (f) Vesicæ cervicem quo-quo modo aperit, vel ope scalpelli ad id fabrefacti incidit partem cervicis obstantem; tum immittitur forceps qui viam omninò sternit non sine majori, quàm par est, vi, dum ægrius excipitur.

Si Joanni de Romanis compertum fuisset quid ageretur in suâ curandi ratione; non sibi tantoperè gratulatus fuisset hanc methodum, imò, quàm aperuerat viam Celsus secutus, avibus felicioribus perfecisset, instrumenta nova ad methodum Celsicam traducendo. Neque enim cutis inciditur satis, nec in loco commodiori, hinc calculo etiam mediocri exitus negatur; vel id non fiet sine confusione ligamentorum tendinosorum quæ neunt Vesicam cùm Pubis ossibus. Qualemcunque singas operantis dextram, non rumpitur sine inflammatione cervix Vesicæ cujus suppuratio periculo non vacat: Prostata renixum afferunt superandum, si malè conterantur, alias malorum arcescit, sed sine magnâ vi penitus non separantur; quidpiam plerumque intus supereminet quod in operando moram infert & impedimentum, &c.

Unanimi consensu recipiebant methodum Italarum & artifices sequebantur securè, quasi res ad ultimum perfectionis gradum evecta fuisset, cùm 1697 novam apud nos, sive ipse invenerit, sive, ut admodum verisimile est, ab aliquo acceperit, secandi rationem protulit Eremita quidam famosus sub nomine Fratris Jacobi. De eo homine rectum non licet ferri judicium, amicis eum tollentibus nimium, adversariis nimis elevantibus: (g) manu strenuâ, stabili, nec unquam intremiscente, intrepidus animo, nec ullâ inexpectatâ re vel difficili commotus, sobrius, spreto divitiarum, unius gloriæ cupidus, & quasi missum à Deo ad levandas hominum miseras se prædicans, litteris commendatitiis fretus venit Parisios.

Curandi modum exposuit coram Medicis atque Chirurgis, & multis experimentis factis spes magnas concitavit (h). Itaque jussu Magistratum anno 1698, in magno Nosocomio Parisiensi & in Nosocomio Charitatis Dicto, calculosos methodo suâ aggressus est, sed parùm prospero successu, cùm minima pars ægrotorum convaluerit: Tum admiratione versâ in despectum, hanc methodum itâ plerique damnârunt, ut eam ne emendatam quidem tutò adhiberi posse contenderent. Frater à Galliâ discedens, Bataviam confugit, ubi Doctor Medicus Ravius jam Cylsitomus, celebrerrimus astitit operanti Jacobo, non otiosus sanè spectator: vidit si quidem pro sagaci-

(b) Ann. 1720.

(c) Legatur Mariani Sancti libellus aureus, de lapide ex vesica per sectionem extrahendo.

(d) Colotis & Toletis.

(e) C. Heist. in Chirurg.

(f) V. le Duan in eximio ejus opusculo: *parallèle des Taillies*.

(g) Ita loquuntur Sarras, Tolet, Pionis, aliiq. Chirurg. Paris.

(h) V. Mery. Observ. sur la manière de Tailler du Fr. Jacques.

tate suâ methodum Eremitæ superiorem multò hæcenus usurpatis, sed ancipitem periculique plenam inventoris inter manus; sic eâ quâ erat peritiâ absolvit, ut abhinc per universam Europam perfectissima habita fuerit. Hujus autem famâ permoti convolabant ad insignem virum, quibus Chirurgices gloria Cordi erat; at operantem videntes latebat operandi modus cautissimè occultatus; undè tamen Cheseldenus satis videtur arripuisse, quo sectionem Ravianæ propiorem excogitaret. (i) Tum Chirurgus nostras inter celeberrimos, qui ad Cheseldenum se contulerat, methodum traduxit Angli ad Gallos, quibus miros stimulos addidit: indè enim controversiæ & lites inter eos qui vel inventa perficienda, vel instrumenta novanda existimarent, omnes profectò laude digni, cum ad artem non mediocris indè utilitas accesserit. Methodus nova, Lateralis vocata fuit; nonnulli Jacobianam dicunt ab inventore Fratre Jacobo, sed annotante laudato inter celeberrimos Chirurgo, vix Jacobiana dici potest, quia incertum adhuc est quas partes secaret in operando Frater Jacobus, dum, modò corpus Vesicæ tantum, modò cervicem & corpus simul incideret. Lateralem dicunt ab incisione quæ fit è latere orificii Vesicæ sive Urethræ, cum in Mariano apparatu recta per bulbum instituitur via, vel quia obliquè caduntur & aperiuntur partes ab angulo Pubis usque ad tuber Ischii, cathetere vergente paululum versus Clunem sinistram. Cæterum ne credas in dirigendâ ad latus incisione exteriore sitam esse tantummodò veram rationem Cystitomes lateralis. Reverà si quidem non constituitur sic appellanda, nisi post sectionem forceps facilem invenerit viam ad Vesicam, neque ipse sibi fecerit, aut inchoatam perfecit, areâ latiori insuper datâ ad exitum calculi. (k) Lateralem apparatus cæteris longè anteponendum fugit neminem hodiè, & hac de re unanimis fermè est consensus; quin adhucdum qui laudant apparatus magnum, ed judicant perfectiorem, quò propiùs accedit ad Lateralem. Vix tamen celebratur apud nos, rejicitur nostras jam dicendus ac retinetur antiquus licet alienigena, quod à Gallorum moribus satis abhorret. Nec miror tamen, si artifices dexterrimi quibus fortuna interdum favet ab assuetâ methodo non discedunt, dum Lateralis apparatus sectatores adhuc inter se disputare vident, quæ sit via tutior secandi in hac methodo, quæ partes incidendæ sint & quibus instrumentis res certò expediri queat.

Jam ubi fuerit ostensum quâ viâ obliquè secari præstet, à quibus partibus caveri oporteat, discutiendum supererit an Cystitome Lateralis securius instituitur cum scalpello vaginâ recondito, quam alio quovis instrumento, quod quidem nobis propositum est.

I I.

SI habeatur ratio partium incisarum duplex est methodus quâ institui potest Lateralis apparatus: in alterâ corpus Vesicæ tantum inciditur, Urethrâ & cervice intactis; cervix caditur in alterâ & quædam Vesicæ pars. Prior duplici viâ celebrari potest, Ravianâ scilicet, saltem qualem descripsit Albinus, & Foubertianâ; posterior multiplici instrumentorum genere.

Ravius, si fides sit Albino, (a) unum incidebat Vesicæ corpus in spatio quod Ureterem & cervicem interjacet, & non nihil posteriori parte, scilicet ægro collocato ut in Mariano apparatu, pedibus manibusque deligatis simul, immittebatur in vesicam catheter longior & curvaturâ majori* quàm cujus iconem dedit Albinus, partem aperiendam sinistri Ischii tuberi admovebat. Verum, quibus Vesicæ atque Urethræ notus est nexus cum propinquis partibus, hi intelligunt membraneam partem Urethræ, tum maximè Prostatam, itâ vi omni resistere ut se neutiquàm ad Ischii tuber adduci pariat; Vesicam è contrario dociliorem ad tuber accedere, propellente convexo cathetere, & eo facilius quod post evocatam urinam flaccida fiat. Viâ itâ patefactâ, & fistulâ prodeunte in conspectum cavebat maximopere artifex Medicus, ne, cathetere

(i) D. Morand.

(k) Vid. Theſis omni numero abſolutam C. Falconet, Méd. Par. An. educendo calculo cæteris anteponendus apparatus lateralis? Cl. Douglass, de appar. later. nec non quæ ſcripſit D. Garrenger. Inſuper. Mém. de l'Acad. des Sc.

(a) Albin. in vitâ Ravil.

(*) Vid. D. ſe Dran, paraliſe des Taisles.

recedente, pars aperta resiliat, & conductori præcluderetur aditus; tum firmato cathetere, vulnus digito explorabat, & versùs posteriorem partem ampliabat plagam. His ita peractis, conductoris masculi extremitatem fulco catheteris, malculo femineum inferebat, & inter hos forcipem quo educebat calculum. Methodum hanc tot & tanta premunt sæpius incommoda, ut tanquàm præstantior secandi ratio usurpari non possit. Depressio Vesicæ contrà Ischii tuber fieri nequit ut plurimum in calculosis sine vehementi irritatione visceris illius, cùm Vesica plerumque ægrotans distendi facillè non patiatur. Vulneris fundo non respondente labiis exterioribus, urina per plagam effluendi viam non inveniens dispergitur in cellulas, undè ulcera fistulæque longè latèque propagantur. Ubi demùm plures sunt calculi, immixtis sæpius instrumentis, fatigata impensius dolet Vesica. Quin insuper plaga alieno loco inflicta calculis extrahendis repugnat. Adde sæpius indè ureteres premi, etiam contundi, lethali plerumque noxâ. Quæquidem omnia Cheseldenum ab hac methodo deterruerunt qualis apud Albinum reperitur; nec mediocrem suspicionem injecere Ravii non genuinam esse, ut potè quæ tamdiù tot faustis successibus incluserat.

(b) D. Foubert. Chirurg. Par.

(c) Mémoires de Chirurg. Tom. 1.

Quidquid sit, Albini descriptio Chirurgi (b) non ignobilis nominis Gallo ansam dedit ad excogitandam aliam secandi rationem viâ quidem breviori, utinam & tutiori. (c) Vesica scilicet quantum fieri potest, distenditur injectâ aquâ, vel urinâ quam jubet æger retinere: tum illo collocato ut in Mariano apparatu & leniori pressu Vesicâ ad Pubem de pressâ, Chirurgus immixtis sinistræ digitis in Anum, ut, exploratis quæcunque sunt in viciniâ, Rectum ab Ischii tubere diducat, dextrâ cuspide trique-tram (nobis Doderantis nomine) in Ascite vulgò usurpatam infligit, loco designato, tuber Ischii inter & Anum, sed illi propius, aperitque Vesicam quatuor aut quinque lineas citrà Ureterem. Urinâ prodeunte per sulcum fistulæ qua cuspis includitur, manu sinistrâ fistulæ manubrium deorsum inclinatur, dextrâque longum scalpellum rectâ per sulcum immittitur Vesicæ primò perforandæ, deindè ab eodem sulcum non deserente, ubi cuspis attollitur, incidendæ.

(d) Vid. Gunz observ. Chirurg. Kefelringium de hac methodo.

Verum quæ Ravianæ methodo obijciuntur qualem Albinus tradidit, eadem fermè in modo descriptam cadere videntur (d). Id unum attingam Vesicas non iisdem magnitudine ac situ omnes esse, ægras verò, ut plurimæ sunt, ad libitum operantis deprimi vix posse. Cæterùm, si in hac secandi ratione catheter abest, damno potius id esse videtur quàm lucro, quandoquidem locus incidendus non nisi illius ope liquidò ostenditur, atque alia quavis ratione, si Vesica vulnus effugit, periculum est ne intestinum accipiat, &c.

Itaque faciliorem tutioremque viam aperit sectio secundùm Vesicæ cervicem facta. Sana sit ipsa Vesica vel ægra, magna vel parva, extendi queat necne, erroris metus omnis exulat, facillè immittuntur instrumenta, educuntur facillè simul & calculus. Prostatarum obice præsertim superato. Hoc nomine, ut potè Vesicæ astans vocatur, firmum ac densum glandulosum corpus, quo Vesicæ cervix ambita arcè stringitur, ab Urethræ principio ad interius Vesicæ ostium, ubi quasi torulus in orbem duas circiter lineas exurgit. Hic est torulus qui eodem ictu quo reliqua glandula penitus discindendus est: Alioquin omnes illas partes, edè magis reluctantes, quod Vesicæ cervix musculosis fibris roboratur, obteras, laceres; undè lethalium plerumque malorum Iliadem suboriri videas. Hæc intellexit primus post Ravium Cheseldenus inter Anglos Chirurgus, si quis alius, insignis, nec ut Ravius nobis invidens, sic palam sectionem suam adornavit: Catheterem immixtum, (communia prætereo) quæ convexus est curabat admoveri loco (e) Acceleratorum & Erectorum musculos interjacenti atque inibi firmari: Tum incisus quæ tegumenta vocantur, scalpellum ad perinæi latius ab inferiori subius Anum loco ita adigebat, ut integrum prostatae corpus uno ictu discinderet. Lateralis igitur apparatus eo sine instituendus est, ut solâ incisione, nullâ vi partibus dilatandis illatâ, planum iter tum ad Vesicam, tum è Vesicâ sternatur. Verum

(e) D. Sharp. oper. Chirurg.

quæ Chelfeldenus pro sua peritiâ exequabatur, perindè non licet quibuscvis exequi. Manus siue inexercitata, siue parùm subindè certa plus minusve fecit quàm oportet, aut deerrans vicinas partes non violandas interdùm attingit. Graviora sanè hæc incommoda præcavere didicimus instrumento nuper excogitato, quod in manibus Tironum etiam, certè ac tutò munere suo perfungitur.

I I I.

HUJUS instrumenti (*) fabrica saltem sic adumbretur : Virga est Chalybea aliquot lineas suprâ novem pollices longa, uno ferro constans ; sed duabus sui partibus diversâ facie. Inferior quæ secando destinatur, ad sex & dimidium pollices producta, scriptorii calami est crassitie, sensim gracilescens extremum versus & inflexa adinstat Catheteris. Finditur autem à duobus pollicibus ; ubi solidâ est, ad reliquos in duas partes æquales quæ sub finem in ligulam trium linearum coeunt. In hac fissurâ ceu vaginâ reconditur lamella acie præstantissimâ, non exerenda nisi ubi opus est. Tunc enim exeritur à parte curvaturæ convexâ laminæ obtusæ crassioris ope, quæ pro lamellæ caudâ habenda est ; affixa si quidem initio lamellæ, mobilis tantùm sursum ac deorsùm, per commissuram inibi firmatur, huic subdito elatere à calami solidâ parte disjuncta in sinum progrediens magis ac magis assurgit, quoad in uncum intrò recurvum terminetur è regione capuli lignei paulò post describendi. Porrò unco illo compresso & ad capulum adducto per pollicem subditæ vim elateris superantem illicò lamella exeritur in fissuram spontè reditura, ubi pressus desierit.

Jam totius virgæ pars altera, quæ superior est, sic se habet : axis cylindricus ex mediâ interiore Calami solidi parte, cæteris ejus in planam superficiem circumcisis, enascitur duarum linearum diametri & ad duos & dimidium pollices per medium capulum ligneum ejusdem longitudinis excurrere definit in aliquot strias, quarum receptaculum in circellum summâ parte explicatum capulum ipsum ita continet, ut supernè eximi nequeat, alias in orbem circâ axem inclusum volubilis. Hujus capuli caudex, ut itâ dicam paulò crassior calamo Chalybeo cui contiguus est in sex angulos distinctus, à sesqui pollice sinuatus, reliquo pollice extuberat in totidem planas superficies inæqualiter prominentes, quibus inscribuntur numeri 5, 7, 9, 11, 13, 15. unicuique suis, major scilicet minus, minor verò magis eminenti : quo fit ut adducto plus minusve secundum faciem diversam eminentiam caudæ unco, lamellæ acies plus minusve diducta exeratur. Verum ut cauda obvertatur faciei cujus numero major minorve incisio faciendâ indicatur, totum opus vertitur in fabrica inferioris capuli quæ nobis caudex dicitur ; qua enim chalybeum calamum lignum attingit, præter hexagonum chalybeum ei infixum, circulum chalybeum pariter habet pro basi, in quo sex crenæ angulis hexagoni respondentes inciduntur, excipiendo lamellæ partem ultra calamum productam (ligulam voco) ejusdem atque crenæ sunt figuræ & magnitudinis. Superest undè particula illa producatur exponendum : si quidem paulò suprâ mediam sui partem calamus solidus ad latus excavatur latitudine duarum linearum, pollicis longitudine quæ ad circulum prædictum pertinet. Huic cavo superponitur lamella quæ tolledonis vicem gerit : claviculo enim transfixa per totum calamum ceu hypomochlyo sustinetur ; subditur autem elater lamellæ parti à circulo remotiori quo deprimitur altera ad circulum pertinens, non attollenda nisi ubi globulus extremo prioris partis affixus comprimitur : tunc enim è crenâ cui inserta erat, eximitur ligula, & capulus per ligulam insertam in hanc crenam circuli sibi annexi, antè firmatus, ita liberè volvitur, ut facies cujus numerus sectionis faciendæ gradum indicat, caudæ suprâ distinctæ obverti faciliè possit, denuò ibi firmandus ligulâ in aliam crenam insertâ. Hac

(*) L'Instrument que l'on décrit ici, est connu sous le nom de *Lithotome Cachée* du FRÈRE COSME, il se vend à Paris chez M. NOLLE, Maître Coutelier, rue Galande, à l'Ancie.

descriptione præmissâ ad usum instrumenti deveniendum est.

Æger collocatur supinus plano corpore, pulvinaribus capiti suppositis, manibus unâ cum pedibus junctis laquei injiciuntur, quales D. le Dran in usu sunt, æquæ vis ac sunt alii, sed minùs specie formidandi; astantes ministri quisque suo munere funguntur: tum catheter in Vesicam demittitur eâ ratione ut ejus rostrum ad dextrum inguen protendatur, convexa pars verò spatium respiciat, quod Rectum & Ischii tuber interjacet, ubi quantum fieri possit, prominens contineatur, ministro deindè committendus, qui firmatum ad perpendicularum benè sistat; cui etiam sinistrâ manu scrotum sustinendum traditur. Tum artifex ipse, adductâ ad scrotum per sinistram manum cure, scalpelli vulgaris aciem in mediam Acceleratoris sinistri latitudinem paulò infrâ ejusdem mediam longitudinem infligit, & secundum catheteris descensum à summo ad imum partes subjectas incidit, repetitâ, si opus est, sectione, dum catheteris sulcus in conspectum prodeat, postea eodem scalpello ad septem vel octo lineas planè denu-dandus, ut ei benè terço Cystitomi extremi ligula inferatur; quod sine dubio agnoscasi si utrumque collidi ac reluctari sentias. Jam Cystitomus ipse, versâ ejus curvaturâ sub Pubis arcum leniter impellitur secundum incisionis tractum progrediens, duce ligulâ sulcum non deferente, quoad ultrâ nequeat, obstante eminulo catheteris solidò rostro, quò ubi perventum est, catheter educitur, & pro exploratâ antea calculi mole, pro ægri ætate, ut & Vesicæ statu incisionis mensura sic apparatus: Globulo scilicet quo tolledonis pars inferior attollitur compresso, capulus tunc mobilis itâ volvitur, ut facies cui mensura incisionis faciendæ certo numero inscripta est obvertatur caudæ unco suprâ descriptæ: simul ac igitur uncus ille pollice compressus ad illam faciem adducitur, lamella è convexitate Cystitomi sese exerit, & dum instrumentum eximitur ad clunem vergendo, partes incidit obvias ab interioribus ad exteriores non foris intrò, ut in plerisque aliis sectionibus fieri solet: sic discissâ penitus Vesicæ cervice ut & Prostata ac Urethræ bulbo, aliis quas nefas est attingere partibus intactis, via sternitur ad vesicam rectâ, plana, expedita, qua quidem ut forceps plerumque sine conductore facilè introïvit, itâ facilè cum calculò apprehenso exeat, ampliata, strictior si fuerit, plagâ. Porro multò minori molimine mulier calculosa secatur; omisso siquidem cathetere solus Cystitomus obversâ Pubi curvaturâ immittitur Ischii tuber respiciens, & dum retractâ ad dexteram vaginâ apertus eximitur, Vesicæ cervicem perfectè discindit. Habemus nuuc, quantum hic apparatus cæteris præstet, explanandum,

I V.

TRIFARIAM Spectata generatim Cystitome totum Chirurgices opus completitur, triplici omnino operatione constans; Diæresi inciduntur partes, Exaresi aliena extrahuntur, Synthesi demùm conglutinantur divisa: quæ si tria modò descriptâ Cystitome absolute exequatur, aliis aliter institutis præstantior procul dubio habenda est. Ac primò, in partium sectione cavendum est ut incidendæ partes ad certam quandam mensuram incendantur, multò magis adhuc ne aliæ quàm oporteat. Intestinum autem, Vesicæ fundus, Ureteres, Vesiculæ seminales, partes omnes nisi summo discrimine ferro violandæ à secandis impune tam parvo intervallo distant, ut vel peritissimus artifex interdùm eas insciens nec volens saltem deliberet, ratiocinatione tantum certus quò Cystitomi iter dirigere ac producere debeat. Hæc sunt pericula in quæ venit Apparatus Lateralis methodis recensitis etiam emendatus, Nunc qua ratione Cystitomus novus suum munus præstando, omni periculo vacet, iterum oculis subjiciamus. Verùm antea præfari non minimi interest de ægri secandi situ quem planum obiter jam indicavimus; eo si quidem pro diverso diversam Vesica figuram sortitur; Erecto corpore, intestinorum mole deorsum premente ad infimam pelvim Vesica de-truditur, ibi tumens si plena lotio; si vacua, tunc vieta in se ipsa confidens non sine

rugis hinc & inde prominentibus scalpello vel forcipi sæpè nimum obliis. At in re-
 supino ægro secundum horizontem porrecto, Vesica omni pressu ac pondere libera
 quoad potest tota explicatur. Collocato igitur qui secandus est plano corpore, tum
 Cystitomo ubi sisti debet probe firmato, plus minusve mensurâ factum iri, nullum dein-
 de partibus servandis vulnus inferri posse. Ubi scilicet Pubi Cystitomi curvatura tan-
 quam suo hypomochlio admota est, ligulâ ejus in dextram Vesicam extante ejus pro-
 tegitur fundus, atque dextrum latus, si opus est, amovetur, facili quidem cum Ves-
 fica plano situ in amplitudinem nativam restituta fuerit. Jam verò lamellâ præstitutâ
 mensurâ exertæ acies, nullo interjecto corpore à dextrâ ad lævam secundum exterioris
 incisionis tractum, Vesicæ cervicem petit, Prostataque & Urethræ quantum sit satis
 penitus discindit, ut potè solas partes quæ resistunt. Sic Prostata inciso duriore intus
 ac magis renitente, planus ad Vesicam digitis & forcipi patefit aditus ut ex eâ redi-
 tus: alioquin vi quam cui pares sint majore dilatata partes cum atrocissimo dolore
 obteruntur, lacerantur, undè phlogoses, suppurationes, & acerbissima plerumque sym-
 ptomata. Hac itaque methodo dum calculus facilius eximitur, Exaresis altera Chirur-
 gices operatio felicius celebratur. Superest Synthesis: educto calculo, vulneri sanando
 postrema incumbit cura; moris est partibus contusis & laceratis, quæ suppurationem mo-
 vent, foveat etiam unguenta adhibere, tum alia atque alia ulceri detergendo, eaque
 pulvillis illita fasciis deligatis apprimere: at prorsus nobis ableganda, cum in nostra
 Cystitome nihil horum eveniat. Vulnus igitur simplex & contusionis experts sine un-
 guentis ac fasciis sibi ipsum relinquendum est, ut urina & si quid alieni in Vesica re-
 stitit, liberè effluant; alioquin si fasciis retinerentur, plurima, quæ faciliè conjicias,
 damna vulneri interiùs & exteriùs illatura. Eadem aut alia post curationis cursum
 etiam permansura etiam unguentis ascribenda sunt, quæ in simplici atque perfecta di-
 visione nequaquam desiderantur. Peractâ operatione, ægro in calidum lectum con-
 festim reposito linteum clunibus quadruplex subjicitur & coxæ ad sese invicem addu-
 cuntur parumper sublata, per reliquum curationis tempus sic continendæ; vulnere
 idèò facilius ac citiùs coalituro, quo magis ab aère externo in cubili defenditur.
 Tum ingeratur magna aquæ tepidæ copia, pocula deinde lenientia, scilicet aqua semi-
 nistini, & juscula cum pulli vel vituli carne confecta. Ità plerumque absolvitur curatio,
 ociùs tardiùs quidem pro incisionis magnitudine, ægri ætate, temperamento ac cæ-
 teris conditionibus. Tam expedita curæ absit, ut laudem novæ Cystitomes auctor
 sibi viudicet, ultro tribuendam agnoscit Ravio summo viro, cui tamen frater Jacobus
 ipse præiverat.

V.

VERBIS adhibendam fidem, nisi re ipsâ comprobentur, jure negari debet. Sola
 experimenta fidem faciunt. Hæc sunt autem: cuicumque in promptu est cada-
 ver incidere, is exploret quo tractu, qua cautione Cystitomus incidit, dum modò
 quæ præscripta sunt accurate observaverit, manibus & oculis deprehendat sectionem in
 partibus solum secandis, ita constanter fieri ut nullo labore, nec ullâ dilaceratione calcu-
 lus antea intrusus eximatur. Ipsi pluries experti affirmamus (a). Verùm quæ probabi-
 lia tantum videntur in mortuis, jam certa & indubitata conspiciuntur in vivis argu-
 menta. Centum & amplius excisi palam testantur hodiè calculo liberatos nova Cysti-
 tome ac perfectè sanatos evasisse. Tot inter si aliqui occubuerint, ii certè multò pau-
 ciores atque solitâ Cystitome, quibus ferè invitus artifex manum admovent, omnes
 alieno morbo, Hydrope, phthisi, exhaustis à nimia dilatione viribus perierunt;
 nullo perperam factæ sectionis vestigio se prodente, ut juridicis instrumentis evincitur.
 Hac eadem causâ qui supersunt, incommodorum, quasvis alias sectiones non rarò sub-
 sequentium, immunes vitam se degere ipsi prædicant. Quæ itaque periculosa adeò ope-

(a) A diversis
 Chirurg. repe-
 titæ sunt ex-
 perimenta in
 200. Cadave-
 ribus, & con-
 stanter partes
 eadem sectæ
 deprehensæ
 sunt.

ratio, gravibus saltem incommodis ab ea remanentibus erat obnoxia, eò perducta est ut tres in omni curatione desideratas conditiones absolute expleret; dum tunc, citò, si non jucundè, certè minori dolore triplex Chirurgices opus exequitur. Eà insuper facilitate ut etiam Tironi commissa expectatum fortiatur effectum, solius instrumenti benè collocati beneficio: quod cum è Chirurgis nonnulli artis compendii studiores agnoverint, eos, sibi comparato novo Cystitomo, non puduit, qua ratione adhiberetur, edoceri ab ipso qui primus illum excogitavit, ultro autem edocuit libentissimoque animo vir * admodum laudandus, qui unâ charitate generis humani, quam ex instituto vitæ proficitur, inflammatus, omni spe lucri vel gloriæ postpositâ, totam quâ natus est industriam & solertiam ad miserorum levationem converterit.

(*) Le Frere
Jenn de S. Côme
Religieux
Feuillant à
Paris.

Ergo Scalpello Vaginâ recondito Cystitome Lateralis perfectior,

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Hugo Capet.

M. Joannes-Jacobus Messence.

*M. Tassanus-Gilbertus Boulland,
Consiliarius Medicus Regis ordi-
narius in ejus Castellato.*

M. Petrus-Augustus Adet.

*M. Carolus-Franciscus Theroulde
de Toulouse de Vallon, Eques.*

*M. Gasparus Cochon du Puy,
Regis Consiliarius & in Arca
Maritimâ Rupifortensi Anato-
mes & Chirurgia Professor Re-
gius.*

*M. Jacobus-Barbeau du Bourc,
Utriusque Pharmacia Professor.*

*M. Anna-Carolus Lorry, Chi-
rurgia Gallico idiomate Pro-
fessor.*

M. Jacobus-Albertus Hazon.

Proponebat Parisiis, HENRICUS-JACOBUS MACQUART, Remus
Doctor Medicus Remensis, necnon Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Parisiensis
Baccalaureus, Theſeos Auctor, A. R. S. H. 1754.

A SEXTA AD MERIDIEM,

D. et C. par l'abbé Haussard.